

XII. ERDÉLYI TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI
KONFERENCIA
2009. MÁJUS 15.-17.
KOLOZSVÁR

Dolgozat címe:

**Ferde csoport algebrák
reprezentációja**

Témavezető:

Prof. Dr. Marcus Andrei

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Algebra Tanszék

Szerző:

Horobetş Emil

2009

FERDE CSOPORT ALGÉBRÁK REPRESENTÁCIÓJA

HOROBET EMIL

ABSTRACT. Tekintsünk egy G véges csoportot, mely hat egy A gyűrűre. Ekkor szerkesszük meg az $A *_{\gamma} G$ gyűrűt, melyet ferde csoport gyűrűnek nevezünk. A dolgozatban bemutatjuk, hogy egy A algebra adott tulajdonsága átöröklődik a Γ algebrára, ha Γ -t A -ból a fenti szerkesztés által kaptuk. Ezen szerkesztés és az átöröklődő tulajdonságok segítségével kiderül, hogy néhány látszólag egymástól független algebrának sok közös vonása van. A dolgozat első felében bemutatjuk a pontos szerkesztési módot. Igazoljuk, hogy néhány általános feltétel elhagyható lesz speciális esetekben. A dolgozat második részében ismert, közhasználatú algebrákról (pl. csoport-gyűrűk, $\mathcal{M}_n(k)$ mátrix gyűrű, stb.) esetén igazoljuk, hogy ferde csoport szerkesztésből származnak. A dolgozat utolsó részében, pedig néhány átöröklődő tulajdonságot vizsgálunk meg. A felismert közös vonások tudatában indokolt lesz az $A *_{\gamma} G$ algebra A algebrával való jellemzésének kérdése.

1. FERDE CSOPORT ALGÉBRÁK

1.1. **Bevezetés.** Tekintsünk egy G véges csoportot, mely hat egy A gyűrűre, amit a következő képpen fogalmazhatunk meg:

Definíció 1.1 ([7]). Legyen X egy halmaz és G egy csoport. Azt mondjuk, hogy G hat az X -re, ha $(\exists) G \times X \rightarrow X, (g, x) \rightarrow gx$ függvény, úgy, hogy

- (i) $(gh)x = g(hx), (\forall) g, h \in G, x \in X;$
- (ii) $1x = x, (\forall) x \in X$

Tehát ha G csoport hat egy A gyűrűre, akkor pillanatnyilag rögzítve egy $g \in G$ -t, kapunk egy $\alpha_g : A \rightarrow A, \alpha_g(a) = ga$ függvényt, mely az A egy automorfizmusa. Tehát minden G -beli elemnek megfeleltethető egy $\alpha_g \in \text{Aut}(A)$ elem.

Így értelmezhető egy $\varphi : G \rightarrow \text{Aut}(A), \varphi(g) \mapsto \alpha_g$ függvény.

Date: Május 15, 2009.

2000 Mathematics Subject Classification. Primary 54C40, 14E20; Secondary 46E25, 20C20.

Key words and phrases. Representation Theory.

Másszóval a G csoport hat az A gyűrűre, ha $(\forall) g \in G (\exists) \alpha_g : A \rightarrow A$ permutáció, úgy, hogy:

- (i) $\alpha_g \circ \alpha_h(a) = \alpha_g(\alpha_h(a)) = \alpha_{gh}(a)$, $(\forall) g, h \in G, a \in A$;
- (ii) $\alpha_1(a) = a$, $(\forall) a \in A$

A továbbiakban legyen $U(A)$ az A invertálható elemeinek halmaza. Ekkor legyen $\gamma : G \times G \rightarrow U(A)$ egy olyan függvény, melyre teljesülnek az alábbiak:

- (i) $\gamma(g, g')\gamma(gg', g'') = g(\gamma(g, g''))\gamma(g, g'g'')$, $(\forall) g, g', g'' \in G$;
- (ii) $\gamma(e, g) = \gamma(g, e) = 1$, $(\forall) g \in G$, ahol e a G egységeleme és $1 \in A$ az A egységeleme;
- (iii) $\gamma(g, g')(gg')(\lambda) = g(g')(\lambda)\gamma(g, g')$, $(\forall) g, g' \in G, \forall \lambda \in A$.

Szerkesszük meg az $A *_{\gamma} G$ -t vagyis A és G keresztszorzat algebráját. Ha A egy gyűrű és G egy csoport, mely hat az A -ra, akkor A és G keresztszorzata a következő képpen határozható meg:

Definíció 1.2 ([7]). Legyen A egy kommutatív gyűrű és G egy csoport, mely hat az A -ra, úgy, hogy $(\forall) g \in G$ esetén $\alpha_g : A \rightarrow A$ automorfizmus. Ekkor az A és G keresztszorzat algebrája egy olyan A algebra, melynek bázisa $B = \{\alpha_g(b), g \in G, b \in A \text{ bázis } A\text{-ban}\}$, és elemei

$$\sum_{g \in G} \alpha_g(a) \alpha_g(b)$$

$r \in A, b \in B$ alakúak. Az összedás komponensenként történik, míg a szorzás a következő szabályok szerint:

(1)

$$\left(\sum_{g \in G} \alpha_g(r) \alpha_g(b) \right) \left(\sum_{h \in G} \alpha_h(s) \alpha_h(b) \right) = \sum_{g, h \in G} \gamma(g, h) \alpha_g(r) (\alpha_{hg}(s) \alpha_{gh}(b));$$

(2) $\alpha_g \lambda = \alpha_g(\lambda) \alpha_g$;

(3) $\alpha_{g_1} \alpha_{g_2} = \gamma(g_1, g_2) \alpha_{g_1 g_2}$.

Megjegyzés 1.3 ([6]). Feltételezve, hogy γ értékei az A centrumában vannak és a φ egy homomorfizmus, akkor a γ értelmezéséből kihagyható az (iii) feltétel.

Bizonyítás. Mivel φ egy homomorfizmus ezért $\varphi(gg') = \varphi(g) \circ \varphi(g')$. Tehát $\alpha_{gg'}(\lambda) = \alpha_g(\alpha_{g'}(\lambda))$. Ahonnan azonnal következik, hogy

$\gamma(g, g')\alpha_{gg'} = \gamma(g, g')\alpha_g(\alpha_{g'})$. Mivel feltételeztük, hogy $Im\gamma \subseteq Z(A)$ ezért $\gamma(g, g')\alpha_{gg'} = \alpha_g(\alpha_{g'})\gamma(g, g')$, ami pontosan a γ definíciójának az (iii) követelménye. \square

Miután értelmeztük az $A*_\gamma G$ algebrát, további megkötéseket teszünk. Vizsgáljuk azt az esetet, amikor γ a triviális függvény, vagyis teljesül, hogy $(\forall) g_1, g_2 \in G$ esetén $\gamma(g_1, g_2) = 1$. Ebben az esetben teljesül az, hogy φ homomorfizmus és, hogy $Im(\gamma) \subseteq Z(A)$. Ha γ a triviális függvény, akkor az $A *_\gamma G$ elemeit egyszerűen $\sum_{g \in G} \lambda_i g_i$ alakban írjuk.

Definíció 1.4 ([2]). Ha γ a triviális függvény, akkor az $A*_\gamma G$ algebrát *ferde-csoport algebrának* nevezzük és egyszerűen csak AG -vel jelöljük.

1.2. A ferde csoport algebrák tulajdonságai. A továbbiakban legyen A egy algebra és G egy véges csoport. Vizsgáljunk meg néhány összefüggést A és AG között.

Ehhez szükségünk lesz az alábbi lemmára:

Lemma 1.5 ([6]). Ha $X, Y \in \text{mod}(AG)$ és $t : X \rightarrow Y$ egy A -homomorfizmus, akkor a

$$\tilde{t} : X \rightarrow Y, \tilde{t}(x) = \sum_{g \in G} g^{-1}t(gx)$$

egy AG -homomorfizmus.

Bizonyítás. Mivel a \tilde{t} szerkesztéséből látszik, hogy az összeadás és szorzás tulajdonságai megmaradnak, ezért elégséges belátni, hogy $\tilde{t}(hx) = h\tilde{t}(x)$, $(\forall) h \in AG, x \in X$.

$$\tilde{t}(hx) = \sum_{g \in G} g^{-1}t(ghx) = \sum_{g \in G} h(gh)^{-1}t(ghx)$$

Mivel, ha g végig fut a G -n, akkor gh is végigfut a G , ezért jelölve gh -t $k \in G$ -vel, azt kapjuk, hogy:

$$\tilde{t}(hx) = \sum_{k \in G} hk^{-1}t(kx) = h \sum_{k \in G} k^{-1}t(kx) = h\tilde{t}(x)$$

És ezzel beláttuk, hogy \tilde{t} egy AG -homomorfizmus. \square

Legyenek most $X \in \text{mod}(AG)$ és $Y \in \text{mod}(A)$. Értelmezzük az $i_Y : Y \rightarrow AG \otimes_A Y, y \mapsto 1 \otimes y$ függvényt. Ekkor legyen $y \in AG \otimes_A Y$. Igaz,

hogy $y = \left(\sum_{g \in G} \lambda g \right) \otimes y' = \sum_{g \in G} \lambda g \otimes \tilde{y}_g$ (mivel a szumma kihozható), ahol \tilde{y}_g -k a g' komponensei. Jelölve $\lambda \tilde{y}_g$ -t y_g -vel, kapjuk, hogy:

$$(1.1) \quad y = \sum_{g \in G} g^{-1} \otimes y_g$$

Most, az (1.1) alapján, értelmezhető lesz a következő AG -morfizmus $p_Y : AG \otimes_A Y \rightarrow Y$, amelyre

$$p_Y(y) = p_Y \left(\sum_{g \in G} g^{-1} \otimes y_g \right) = y_e,$$

ahol $e \in G$, a G egységeleme.

A továbbiakban megvizsgáljuk a $\text{Hom}_A(X, Y)$ és $\text{Hom}_{AG}(X, AG \otimes_A Y)$ viszonyát. Megfogalmazható a következő tétel:

Tétel 1.6 ([6]). *Legyen $X \in \text{mod}(A)$ és $Y \in \text{mod}(AG)$. Ekkor teljesül, hogy*

$$\text{Hom}_A(X, Y) \simeq \text{Hom}_{AG}(X, AG \otimes_A Y)$$

.

Bizonyítás. Szerkesszük meg a következő AG -morfizmusokat

$$\psi : \text{Hom}_{AG}(X, AG \otimes_A Y) \rightarrow \text{Hom}_A(X, Y)$$

$$\rho : \text{Hom}_A(X, Y) \rightarrow \text{Hom}_{AG}(X, AG \otimes_A Y),$$

ahol $\rho(s) = \tilde{i}_Y s$ és $\psi(f) = p_Y f$, $(\forall) s \in \text{Hom}_A(X, Y)$ és $(\forall) f \in \text{Hom}_{AG}(X, AG \otimes_A Y)$ esetén. Itt az $\tilde{i}_Y s$ az az AG -morfizmus amit az (1.5) lemmában megszerkesztettünk.

Igazolni fogjuk, hogy ψ és ρ egymás inverzei.

Legyen $y \in AG \otimes_A Y$, ekkor az (1.1) alapján $y = \sum_{g \in G} g^{-1} \otimes y_g$ és

legyen $h \in G$. Teljesül, hogy

$$p_Y(hy) = p_Y \left(\sum_{g \in G} hg^{-1} \otimes y_g \right) = y_g,$$

ahol g olyan G -beli elem amire pontosan $hg^{-1} = e$, vagyis $g = h$. Tehát $p_Y(hy) = y_h$.

Ez azt jelenti, hogy

$$(1.2) \quad y = \sum_{g \in G} g^{-1} \otimes y_g = \sum_{g \in G} g^{-1} \otimes p_Y(gy)$$

formában is írható. Legyen $x \in X$, $f \in \text{Hom}_{AG}(X, AG \otimes_A Y)$ és most vizsgáljuk a $\rho(\psi(f(x)))$ -t.

$$(\rho\psi f)(x) = \widetilde{(i_Y\psi f)}(x) = \widetilde{(i_Y p_Y f)}(x) = \sum_{g \in G} g^{-1} \otimes p_Y(f(gx)),$$

mivel f egy AG -homomorfizmus, ezért egyenlő tovább $\sum_{g \in G} g^{-1} \otimes p_Y(gf(x))$ ami az előző észrevétel (1.2) alapján egyenlő $f(x)$ -el.

Most legyen $x \in X$ és $s \in \text{Hom}_A(X, Y)$, vizsgáljuk a $\psi(\rho(s(x)))$ -t.

$$\begin{aligned} \psi(\rho(s(x))) &= p_Y(\rho(s(x))) = p_Y(\widetilde{(i_Y s)}(x)) = p_Y\left(\sum_{g \in G} g^{-1} i_Y(s(gx))\right) = \\ &= p_Y\left(\sum_{g \in G} g^{-1} \otimes s(gx)\right) = e^{-1} \otimes s(ex) = s(x). \end{aligned}$$

Ezzel bebizonyítottuk, hogy

$$\text{Hom}_A(X, Y) \simeq \text{Hom}_{AG}(X, AG \otimes_A Y)$$

□

2. QUIVEREK ÉS ÚT ALGEBRÁK

2.1. Bevezetés.

Definíció 2.1 ([2]). A $\Gamma = (\Gamma_0, \Gamma_1)$ *quiver* egy irányított gráf, amelyben Γ_0 a csúcsok véges halmaza, a Γ_1 az irányított élek halmaza és értelmezve van két függvény:

$$s : \Gamma_1 \rightarrow \Gamma_0, s(\alpha) = i,$$

$$e : \Gamma_1 \rightarrow \Gamma_0, e(\alpha) = j,$$

ahol $\alpha \in \Gamma_1$, $\alpha : i \rightarrow j$ irányított él.

A továbbiakban definiálhatjuk az *út* fogalmát, mint $p = \alpha_n \dots \alpha_1$, ahol $\alpha_i \in \Gamma_1$ és e_i legyen az i csúcsnak megfelelő triviális út.

Szerkesszünk a k -test fölött egy olyan $k\Gamma$ vektorteret, amelynek a bázisát a Γ útjai teszik ki. Ehhez értelmeznünk kell egy k -lineáris függvényt

$$f : k\Gamma \rightarrow \text{End}_k(k\Gamma),$$

és elég ha értékeit megadjuk a Γ útjaiban.

$$f(e_i)(q) = \begin{cases} q, & \text{ha } e(q) = i; \\ 0, & \text{egyébként.} \end{cases}$$

$$f(\alpha)(q) = \begin{cases} \alpha q, & \text{ha } e(q) = s(\alpha), \text{ ha } q \text{ nem triviális;} \\ \alpha, & \text{ha } q = e_{s(\alpha)}; \\ 0, & \text{egyébként.} \end{cases}$$

ahol $\alpha \in \Gamma_1$ és q egy út Γ -ban.

A fentiek alapján értelmezhető a $k\Gamma$ *útalgebra*, melynek elemei

$$\sigma = \sum_{i=1}^k k_i p_i, \text{ ahol } k_i \in k, p_i \text{ út.}$$

Állítás 2.1 ([2]). *Legyen k egy test és Γ egy véges quiver. Ekkor $k\Gamma$ véges dimenziós k -algebra, akkor és csak akkor ha Γ nem tartalmaz irányított kört.*

A továbbiakban nézzünk néhány példát.

Példa 2.2 ([2]). Legyen k egy test és Γ a következő quiver $1 \xrightarrow{\alpha} 2 \xrightarrow{\beta} 3$. Ekkor $\{e_1, e_2, e_3, \alpha, \beta, \beta\alpha\}$ bázisa a $k\Gamma$ k -algebrának. A szorzás pedig a következő képpen történik: $e_1\alpha = 0, \alpha e_1 = \alpha, \alpha\beta = 0$ és $\beta\alpha = \beta\alpha$.

2.2. Út algebrák tulajdonságai. A fentiek alapján

$$f(\sigma) = \sum a_i f(p_i),$$

ahol $a_i \in k$ és p_i út Γ -ban. Tehát ezek alapján felírva $f(\sum e_i) = 1$ kapunk. Ugyanakkor $e_i^2 = e_i, (\forall)i \in \Gamma_0$ esetén és az is igaz, hogy $e_i e_j = 0, (\forall)i \neq j$ esetén.

Ezeket összegezve kapjuk, hogy

$$(2.1) \quad \{e_1, e_2, \dots, e_n\} \text{ egy ortogonális idempotens rendszer}$$

a $k\Gamma$ -ban.

Ennek tudatában megfogalmazható a következő tétel.

Tétel 2.3. [2] *Legyen J a $k\Gamma$ azon ideálja, melyet a Γ_1 elemei generálnak. Ekkor igaz, hogy*

$$k\Gamma/J \simeq ke_1 \times \dots \times ke_n$$

mint k -algebra.

Bizonyítás. A bizonyítás vázlatosan annyiból áll, hogy a (2.1) alapján észrevehető, hogy $\{\varepsilon_i = e_i + J \mid i = 1, \dots, n\}$ ortogonális idempotens rendszere a $k\Gamma/J$ -nek. \square

A fenti tétel alapján $k\Gamma/J$ félegyszerű. De az azt jelenti, hogy J a $k\Gamma$ algebra Jacobson gyöke. Az előbbi megállapítás és a (2.1) alapján megfogalmazható a következő tétel.

Tétel 2.4. [2] *Legyen k test, Γ egy quiver. Ekkor*

$$k\Gamma = (k\Gamma)e_1 \sqcup \dots \sqcup (k\Gamma)e_n.$$

A fenti tételben $(k\Gamma)e_i$ projektív modulussok, hisz

$$\dim_k(k\Gamma)e_i/J_{e_i} = 1$$

A későbbi szerkesztésekhez szükségünk lesz még a következő tételre.

Tétel 2.5. [2] *$(k\Gamma)e_i$ egyszerű $\Leftrightarrow i$ -ből nem indul el.*

A továbbiakban vizsgáljuk meg, hogy hogyan tudunk egy a $k\Gamma$ -val izomorf mátrix albegrát szerkeszteni. Ehhez segítségül hívjuk az alábbi lemmát.

Lemma 2.6 ([1]). *Legyen k test és Γ egy véges, konex, körmentes quiver, melyben $(\forall) i, j \in \Gamma_0$ esetén $j \leq i$, ha van él i és j között. Ekkor a $k\Gamma$ útalgebra izomorf az alábbi mátrix algebrával*

$$A = \begin{pmatrix} e_1(k\Gamma)e_1 & 0 & \cdots & 0 \\ e_2(k\Gamma)e_1 & e_2(k\Gamma)e_2 & \cdots & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ e_n(k\Gamma)e_1 & e_n(k\Gamma)e_2 & \cdots & e_n(k\Gamma)e_n \end{pmatrix}.$$

3. FERDE CSOPORT ALGEBRÁK SZERKESZTÉSE

A továbbiakban belátjuk néhány közhasználatú algebráról, hogy ferde csoport algebrák.

3.1. Csoport-gyűrűk. Legyen R egy gyűrű és G egy csoport. Szerkesszünk meg egy új gyűrűt, amelynek az additív csoportja G -beli elemek R -lineáris kombinációjából alkotott Abel-csoport, a szorzás pedig R -lineáris kiterjesztése a G -beli szorzásnak. Jelöljük $R[G]$ -vel az így kapott gyűrűt.

Definíció 3.1 ([7]). Legyen R egy gyűrű és G egy csoport. Ekkor megszerkeszthető az $R[G]$ csoport-gyűrű, melynek elemei $\sum_{i=1}^n r_i g_i$, ahol $r_i \in R, g_i \in G, n \in \mathbb{N}$, az összeadás komponensenként történik, a szorzás pedig az alábbi szabály szerint:

$$\left(\sum r_i g_i \right) \left(\sum q_j g_j \right) = \sum_{g_i g_j = g} (r_i q_j) g$$

Az $R[G]$ szerkesztéséből könnyen látható, hogy valójában az R gyűrűre és G csoportra épített AG ferde csoport gyűrűről van szó.

3.2. Mátrix gyűrűk. Legyen k egy algebrailag zárt test. Legyen $A = k^n$ és $G = \langle g \rangle$ csoport, mely hat A -ra a következő képpen: $\alpha_g(r_1, r_2, \dots, r_n) = (r_n, r_1, \dots, r_{n-1}) \in A$. Szerkesszük meg AG ferde csoport algebrát. Ekkor belátható a következő állítás:

Állítás 3.1 ([2]). *Ha k egy algebrailag zárt test és $G = \langle g \rangle$ csoport, mely hat $A = k^n$ -re a fenti módon, akkor $AG \simeq \mathcal{M}_n(k)$.*

Bizonyítás. Elégséges észrevenni, hogy kG -nek n elemű k -bázisa van és ezért megszerkeszthető a vele izomorf $\mathcal{M}_n(k)$ mátrix k -algebra. \square

3.3. Féldirekt szorzat. Legyenek N és H csoportok, úgy, hogy H hat N -re, vagyis

$$(\exists)\phi : H \rightarrow \text{Aut}(N), \phi(h) : N \rightarrow N$$

úgy, hogy

$$\phi(h_1 h_2) = \phi(h_1) \phi(h_2), (\forall) h_1, h_2 \in H$$

Jelölve $\phi(h)(n) := {}^h n$ -val, megadhatjuk az alábbi definíciót

Definíció 3.2 ([7]). Legyenek N és H csoportok, úgy, hogy H hat N -re és k egy test. Ekkor megszerkeszthető a $G = N \rtimes H$ féldirekt szorzat, melynek elemei $(n_1, h_1) \in G, n_1 \in N, h_1 \in H$ és a szorzás a következő képpen történik

$$(n_1, h_1)(n_2, h_2) = (n_1^{h_1} n_2, h_1 h_2), (n_i, h_i) \in G$$

A fent megadott definíció alapján G egy ferde csoport algebraként is felfogható. Igaz a következő kijelentés, melyet nem fogunk igazolni.

Állítás 3.2 ([6]). *Legyenek N és H csoportok, úgy, hogy H hat N -re és legyen $G = N \rtimes H$. Ekkor*

$$kG \simeq (kN)H,$$

ahol a H hatását a (kN) -re az N -re való hatása indukálja.

3.4. Út algebraikra szerkesztett ferde csoport algebraik. Az alábbiakhoz hasonló példák nagyon fontosak az elmélet szempontjából és ezért fontos az újabb és újabb példák szerkesztése.[2]

Legyen adott a következő quiver Γ :

$$3 \xleftarrow{\beta} 2 \xleftarrow{\alpha} 1 \xrightarrow{\alpha'} 2' \xrightarrow{\beta'} 3'$$

Legyen k egy test. Szerkesszük meg az $A = k\Gamma$ újalgebrát. Legyen továbbá $G = \{e, \sigma\}$ csoport, úgy, hogy

$$\sigma e_1 = e_1, \sigma_2 = e_{2'}, \sigma_3 = e_{3'}, \sigma\alpha = \alpha', \sigma\beta = \beta'.$$

Ekkor kiterjeszthető a σ egy A -feletti k -automorfizmussá és kezelhetjük G -t mint automorfizmusok csoportja. Tehát kiszámítható az AG ferde csoport algebra.

Határozzuk meg először az $(A/J)G$ -t. A (2.3)-as tétel alapján

$$(A/J)G = (ke_1)G \times (ke_2 \times ke_{2'})G \times (ke_3 \times ke_{3'})G.$$

Legyenek a továbbiakban

$$\tilde{e}_1 = \frac{e_1 + e_1\sigma}{2}, \tilde{e}'_1 = \frac{e_1 - e_1\sigma}{2},$$

a $(ke_1)G$ elemei. Igazoljuk, hogy $\{\tilde{e}_1, \tilde{e}'_1\}$ idempotens ortogonális rendszere a $(ke_1)G$ -nek. Hiszen

$$e_1 = \tilde{e}_1 + \tilde{e}'_1$$

és az is igaz, hogy

$$\tilde{e}_1^2 = \frac{(e_1 + e_1\sigma)(e_1 + e_1\sigma)}{4} = \frac{e_1 - e_1\sigma + e_1\sigma - e_1\sigma\sigma}{4} = \frac{2e_1 + 2e_1\sigma}{4} = \tilde{e}_1,$$

ugyanakkor

$$\tilde{e}_1\tilde{e}'_1 = \frac{e_1 - e_1\sigma + e_1\sigma - e_1\sigma\sigma}{4} = 0$$

Ennek tudatában a (2.3)-as tétel alapján felírható, hogy

$$(ke_1)G \simeq (kG)\tilde{e}_1 \times (kG)\tilde{e}'_1$$

Most vizsgáljuk meg a $(ke_2 \times ke_{2'})G$ -t. Pontosan négy bázis eleme van az $e_2, e_{2'}, e_2\sigma$, és $e_{2'}\sigma$. Ez azt jelenti, ha elvégezzük a következő megfeleltetéseket

$$e_2 \mapsto \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}, e_{2'} \mapsto \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, e_2\sigma \mapsto \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}, e_{2'}\sigma \mapsto \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}$$

kapjuk, hogy $(ke_2 \times ke_{2'})G \simeq \begin{pmatrix} k & k \\ k & k \end{pmatrix}$.

Hasonlóan kapjuk, hogy $(ke_3 \times ke_{3'})G \simeq \begin{pmatrix} k & k \\ k & k \end{pmatrix}$.

Tehát ezek alapján felírható, hogy

$$(A/J)G \simeq k \times k \times \begin{pmatrix} k & k \\ k & k \end{pmatrix} \times \begin{pmatrix} k & k \\ k & k \end{pmatrix}$$

A továbbiakban vizsgáljuk meg a kapott eredményt. Mivel $\tilde{e}_1, \tilde{\tilde{e}}_1$ ortogonális idempotensek, ezért nem foglalkozunk a $(kG)\tilde{e}_1$ és $(kG)\tilde{\tilde{e}}_1$ -vel.

De észrevehetjük, hogy $\begin{pmatrix} k & 0 \\ k & 0 \end{pmatrix}$ és $\begin{pmatrix} 0 & k \\ 0 & k \end{pmatrix}$ izomorf mint $\begin{pmatrix} k & k \\ k & k \end{pmatrix}$ -modulus. Ezért a $(ke_2 \times ke_{2'})G$ és $(ke_2 \times ke_{2'})G$ szerkezetéből kihagyjuk a $\begin{pmatrix} 0 & k \\ 0 & k \end{pmatrix}$ -nak megfelelő részeket vagyis az $e_{2'}$ és $e_{3'}$ bázisok által generált részt.

Így végül eljutunk az $e(AG)e$ -hez, ahol $e = \tilde{e}_1 + \tilde{\tilde{e}}_1 + e_2 + e_3$.

Ami [2] alapján egy alap algebra és amely Morita ekvivalens az AG -vel.

Tovább vizsgálódva megállapíthatjuk, hogy $\{e_1, e_2, e_3, e_{2'}, e_{3'}, \alpha, \beta, \alpha', \beta', \beta\alpha, \beta'\alpha', e_1\sigma, e_2\sigma, e_3\sigma, e_{2'}\sigma, e_{3'}\sigma, \alpha\sigma, \beta\sigma, \alpha'\sigma, \beta'\sigma, \beta\alpha\sigma, \beta'\alpha'\sigma\}$ egy k -bázisa AG -nek. Most próbáljuk meghatározni az $eAGe$ -nek k -bázisát.

Elvégezve a jobb- és baloldali szorzásokat megkapjuk, hogy

$$\left\{ \tilde{e}_1, \tilde{\tilde{e}}_1, \frac{\alpha + \alpha\sigma}{2}, \frac{\alpha - \alpha\sigma}{2}, \frac{\beta(\alpha + \alpha\sigma)}{2}, \frac{\beta(\alpha - \alpha\sigma)}{2} \right\}$$

bázisa az $eAGe$ -nek.

Most elvégezve a $\tilde{\alpha} = \frac{\alpha + \alpha\sigma}{2}$ és a $\tilde{\tilde{\alpha}} = \frac{\alpha - \alpha\sigma}{2}$ helyettesítéseket kiderül, hogy $eAGe$ izomorf az alábbi quiver út algebrájával:

$$\begin{array}{ccccc} \tilde{e}_1 & \xrightarrow{\tilde{\alpha}} & e_2 & \xleftarrow{\tilde{\tilde{\alpha}}} & \tilde{\tilde{e}}_1 \\ & & \downarrow \beta & & \\ & & e_3 & & \end{array}$$

Tehát sikerült megadni egy AG -vel Morita ekvivalens útalgebrát.

REFERENCES

1. I. Assem, D. Simson, A. Skowronski, *Elements of the Representation Theory of Associative Algebras*, Cambridge Univ. Press, New York, 2006.
2. M. Auslander, I. Reiten, O. Smalø, *Representation Theory of Artin Algebras*, Cambridge Univ. Press, New York, 1989.
3. D. J. Benson, *Representations and cohomology*, vol. 1, Cambridge Univ. Press, New York, 1995.
4. S. G. Krantz, *Dictionary of Algebra, Arithmetic and Trigonometry*, CRC Press, New York, 2001.
5. A. Marcus, *Modular Representation Theory of Finite Groups*, Editura EFES, Cluj-Napoca, 2002.
6. I. Reiten, C. Riedtmann, *Skew Group Algebras in the Representation Theory of Artin Algebras*, *Journal of Algebra* **92** (1985), 224-282.
7. J. J. Rotman, *Advanced Modern Algebra*, Prentice Hall, 2002.

MATEMATIKA INFORMATIKA SZAK, BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM, KOLOZSVÁR,
ROMÁNIA

E-mail address: horobetemil@yahoo.com